

אורות השבת

ג'ליון מס' 877

בטאון הרבנות והמוסעה הדרתית בא-ר-שבע

וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשות מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
רב אברהם טריקי

פרשת השבוע
עקב

עורך
רב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

הזהירות במצוות קלות

ויהי עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמירתם ועשיתם אותם ושמר לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאביך (דברים ג, ג) ויהי עקב תשמעו: אם המצוות קלות ש אדם דש בעקביו תשמעו. (רש"ג)

אכן חביבות המצוות והדקוק בהם, אינו רק במצוות חמורות המפורשות בתורה כגון ציצית ונטילת לולב וכו' אלא הוא גם במצוות קלות שבקלות אשר אדם דש בעקביו, וכשהם דברי המודרך (חנומוט פ' עקב): 'והיה עקב (דברים ג, ב) – זה שאמר בכתביו, למה אירא בימי רע עון עקיבי יסובני (חולמים מס' 1). יתרברך שם של הקב"ה הכתוב במקצתו של הקב"ה תוראה לעמו ישראלי שיש בה תרי"ג מצוות, ויש בהן קלות וחמורות. ומפני שיש בהן ממצוות קלות שאין בני אדם משניחים בהן אלא שמשליך אותן תחת עקביהם, כלומר שהן קלות, לפיכך היה דוד מתירא מזעם הדין ואומו, רבו של עולם אני מתירא מן ממצוות החמורות שבתורה, ממה אני מתירא מן ממצוות הקלות שהוא עברתי על אחת מהן מפני שהיתה קלה. ואתה אמרת, וזה והיר במצוות קללה במצוות חמורה. לך אמר... גם עבדך נזהר בהם בשמור עקב בשמורם (האלים יט, ב), עכ"ל הרץ לפניו מפורש, שادرבה על האדם להיזהר מאד במצוות הקלות, ועליהם היה מתיירא דוד מזעם הדין יותר ממצוות החמורות שבתורה.

ואם יש את נפשך לדעת עד כמה נזהר ובוותינו במצוות הקלות שאף אין להן עיקר מהתורה, פוק חוי לדברי הגם' (עירובין כא, ב) אודות מסארו של רבינו עקיבא בידי המלומות: 'תנו רבנן, מעשה ברבי עקיבא שהיה חbos בבית האסורים והוא רבינו יהושע הגראי מישתו, בכל يوم ויום היו מכנים לו מים במידה. يوم אחד מצאו שומר בית האסורים, אמר לו היה מימייך מרביכם שמא לחזור בית האסורים אתה צרעין, שפרק חצין ונתן לך חצין. כשהבא אצל רבינו עקיבא, אמר לו יהושע אין אתה יודע שזקן אני וחמי תלין בחיקך. סח לך כל אותו המאורע, אמר לו תן לי מים שאטול ידי, אמר לו לשותה אין מניין ליטול זיך מניין, אמר לו מה עשה שחביבים עליהן מיתה – מוטב אמות מיתה עצמי ולא עבورو על דעת חברך. אמרו לא טעם כלום עד שהבאנו לו מים ונטל, וכשהשemuו חכמים בדבר אמרו מה בקונתוך – בילדותו על אחת כמה וכמה, ומה בבית האסוריםך – שלא בבית האסורים על אחת כמה וכמה, עכ"ל, ואנו אין לנו אלא להשתחום مكانן, עד כמה צרעין אדם להיזהר אף במצוות שאנו מפורשות בתורה – בכל תנאי ובכל מצב, אפילו שיש בסנה דין יבוא ח"ז לדי סנה עד כדי מוטב שאמות מיתה עצמי! והדברים מופלאים ומדברים הם בעד עצמן.

ועתה שא נא עיניך וראה, שנג השבר המובטח בצדן גדול ועצום הוא עד מאות שנים יוזעים דברי רשי' עה' פ' והיה עקב תשמעון – ושמר לך את כל ההבטחות הכתובות בפרשה. ויש לתמוה, הרי להלן מפורש בכתב 'שמירת המצוות בצדן' (דברים ג, ב), וז' 'אם ממצוות קלות אשר אני מזכיר היום לעשותם ולא היים לחייב שכרכן, עי' ש. ושוב חוזרו להורות בן (קדושים לא, א) – 'שבר מצוות באתי עלמא ליכא, שאין משלהי שבר מצוות בעולם הזה כי שכרכו שמור לעולם הבא'. הנה כי כן מפורש לפניינו, שאין משלהי שבר בעולם הזה – אפיקו במצוות חמורות המפורשות בתורה וק"ו למצאות הקלות. זאת ועוד, שעייר הטעם שאין משלהי שבר מצוות בעולמו הוא מוחש פן יבואו לשמרו רק המצוות שכרכן הרבה, ואין לנו יוזעים מה מצוות קללה או חמורה בעני ה'. וזה המשך דבר רב העיר במדור ר' אורות ה�建שות'

דבר העורך

הכoping של התורה והמצוות

זה יהיה עקב תשמעון, פירש רשי' שבגלל שמקימים 'מצוות קלות' שאדם דש בעקביו, זוכים לואהב וברך, מבאר הבן לאשרו שהכוונה היא על כל המצוות, על פי מש'כ' הזהר שאהבת ה' ויראת ה' הם הנכפים המעלים את המצוות למעלה לשמים. ומצוות קלות הינו, שכארו אדם מקים מצוות מתוך מתח אהבת ה' יראת ה', הרי שהם קלילות ללא גסות וגשימות ולכך יכולות לפרק כליאו, וא"כ "שאדם דש בעקביו" הינו אדם צרעך לדוש ולרצוץ בעקב את ראש הנחש היצר הרע שלא יפתחו לקרו מלהלט אש קודש בעבודת ה'. ועפ"ז בעל התניא מבאר אשר מי שבא לבאן לעולם העליון ותלמודו בידו שטורתו ומצוותיו עלו למעלה לכאן למדור הנשומות בגין עדן וממתינים לו לקבלת שכבה.

בדרכם גבורים לאנרכם

רב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק שבטי ישראל" שכונה יא' בא-ר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח/zמנים מדויק לא-ר-שבע	שענות שענות ותפוצלים	עלות השער						
		יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ש'	יום ש'
ויהי – חצי חתמה		15.8.20 (14.8.20)	13.8.20 (12.8.20)	11.8.20 (10.8.20)	9.8.20			
סוד קיט' לשלוחת מג'יא	4:43	4:42	4:42	4:41	4:40	4:39	4:38	
סוד ברכות קיט'	4:51	4:50	4:50	4:49	4:48	4:47	4:46	
חצות ים ויללה	6:12	6:11	6:11	6:10	6:10	6:09	6:08	
פסח דוחלה	8:44	8:44	8:43	8:43	8:43	8:42	8:42	
של למחטה	9:24	9:24	9:24	9:23	9:23	9:23	9:23	
שקייה	10:31	10:31	10:31	10:31	10:31	10:30	10:30	
צאת המבקרים	12:45	12:45	12:45	12:46	12:46	12:46	12:46	
	13:19	13:20	13:20	13:21	13:21	13:21	13:21	
	18:18	18:19	18:19	18:20	18:21	18:22	18:23	
	19:26	19:27	19:28	19:29	19:30	19:31	19:32	
	19:42	19:43	19:44	19:45	19:46	19:47	19:48	

זמן הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	עקב
הפטרה:	ותאמר ציון
כניסת השבת:	19:13
יציאת השבת:	20:03
רבנו תם:	20:55

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משלחנו של

מורנו המכרא דארטרא

הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות קריית התורה - המשך

דבר רבני השכונות

הצפיה

مزוזת את הגאולה

הציפייה לנואלה היא מהדורים העיקריים המזרזים את הגאולה שבזכותה תבוא הגאולה. במדרש ולקוט איכה נאמר: "אמור יצחק אבינו ע"ה לפני הקב"ה: ריבונו של עולם שמא אין חורה לבנים, השיבו הקב"ה: אל תאמר כן, יש זו ששה מצפה למלכותי - ומיד הם נגאלים שנאמר: ויש תקופה לאחריתך נאום הי' ושבו בנים לגבולם". הדוד"א (מודבר קומות ערן קיווי) כתוב: "אמורו בילוקוט תהילים רמז תשלי"ו: אפיקו אין ביד ישראל אלא הקיוויי כדאי הם לנואלה בשכר הקיוויי", והוא מסביר, שכאשר עם ישראל מבקש את הגאולה יכולים לטען לנוינו, שכן לו די זכויות כדי להנאל; על כך משיב עם ישראל "שי"ש לנו הקיווי, ובשכר הקיווי כדאי שתגאלנו". **בשם השציפייה מזרזת את הגאולה**, כך העדר הציפייה הוא מהגרומים העיקריים שמעכבים את הגאולה, אם עם ישראל אין מצפה לנואלה, כאלו הוא מצהיר בכך שהמצב הnochich טוב לו, ובכך נדחת וmutaעכנת הגאולה. רבינו שמעון בר יוחאי אף אומר (מדרש תהילים מזמור י"ז) כי העדר הציפייה והבקשה על הגאולה מעורר קטרוג קשה: "כל אותן אלפי שעפלו במלחמה בימי דוד לא נפלו אלא על שלא Taboo בניין בית המקדש". אלו רואים איפוא, עד כמה חיוניות הציפייה לנואלה והתביעה מהקב"ה כי יחווש לנואלנו, ומיעניינים דבריו של מרן ה"חפץ חיים" ז"ל (וחח"ל על הסידור טימן קס"ח): "כמה פעמים ביום או מבקשים על הגאולה אלם הבקשה בלבד אינה מספקת. יש לתבעו את הגאולה כפועל שכיר המבקש את שכרו, שחדין הוא, שאם אין תבע - אין חוכם לתת את שכוו בו ביום כן אנו צרכים לתבעו את נואלתו".

כתב ב"שופר אפלטן" בשם "בעל שם טוב": שהתגלות המשיח יהיה בפתח פתואם כלא הודיע כלל, וכל ישראל לא ייחסו על זה היום של הגאולה והוא כל אחד טרוד בעניינו או בעסקיו ויתיאשו, ובלי הודיע כלל "פתואם" נשמע בשורות הנואלה בעיה", וכן מבואר בספר תולדות אדם ברמי שכת הנadol. **כתב "בעל שם טוב"** (פרשת ויחי): "ויקרא יעקב אל יאמר האספו ואגדיה לכט את אשר יקרא אתכם באחרית הימים"; "אשר יקרא" מלשון זויך "מקרה" שכל אחד ישב על עבדותו בהשח הדעת ופותאות יבוא מishi.

מובא בספר "מכbst" עשת רם מוב"ב בשם הגאה"ק וכי אבןלך מליחטך ז"ע": שאן על פי שנאמרו כמה פסוקים אשר בשעת בית משיח יהיו מלחמות גדולות, ומלחמות גוג ומגוג, אמנס הוא פועל בתפקידו שלא יהיו אז מלחמות, רק המוכר כמה יעמוד בהמייה וימכוর הקמתה, והמכור שחוורה על מלבוש יעמוד עם האמה וימכור הסחוורה ופטאות יבוא אליו יבשאר אשר הנה משיח בא". **כתב בספר "אבנות דעת"**, לרבי טלית סלידי: "כ"ס שבגואלות בית שני בא כורש מלך פרס לפטע והודיע על בנין בית המקדש "כ"ס תנאה אף הגאולה העתידה".

נאמר בספר "מנגד טיעדים" (פרק צו). **בשם המכלאן** מבנד שהיה מתגלה ולמדו את מ"ן ה"בית ישך" ומגלה לו סודות עליונים: "ראשון לעצון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן תא תהיה כפי שנרגע בעולם, שלפנינו בוא המלך באים כמה מבשרים ומודיעים שעמדו עשרה ימים יבוא המלך, ואחר כך מקרים ישבועד חמשה ימים יבוא וכו'. אלא הגאולה תבוא בפתח פתואם ותהייה כהרף עין". **כתב הדרבנן**: "בדור האחרון דווח של משיח, יירוץ הקב"ה נשומות נבותות של תנאים ואמוראים לעולם ומורוב קושי הניסיונות הגדולים יפל מוקם לאנשים ולרבבות". **וכتب בספר "קדמת הדאך"**, לרבי זdock ה"בן מלובטן" ז"ע": "דו"ו של משיח ודאי היה רביב ואפשר שייהי כלו חייב ויתהפכו לדור חייב עיי' שה' יתרברך י'iams לתשובה, ועל כרחך שורש נשמות וThor גביה מכל הדורות, ותשובה אפשר שהיה ברגע אחד, ומסתמא (יבוא המשיח) בדור שכלו חייב ועל כרחך שהוא דיזון נצח וכשה' יתרברך ירצה הרוי ברגע אחד יוכל כל הקוצים הסובבים, יהיה הכל כרצו".

מכbst ז"ע אבןלך מליחטך
הרבי אלעזר מגנסה

ש - מי שיטה בברכה הראשונה ואומר "אשר נתן לנו את תורהנו מה דיננו?

ת - אם טרם הזכיר שם הי' שבסיום הברכה, יאמר מיד "אשר בחר בנו" ויסיים. אך אם כבר הזכיר שם הי' יסיים הברכה ובברכה לאחרונה יאמר "אשר בחר בנו", מה דיננו?

ש - מי שיטה בברכה אחרונה ואומר "אשר בחר בנו", מה דיננו?
ת - אם טרם הזכיר שם הי' שבסיום הברכה, יאמר מיד "אשר נתן לנו" ויסיים, אך אם הזכיר כבר שם הי' ויסיים נתן תורה, יחוור ויברך "אשר נתן לנו" בשלמותה.

ש - על אלו טיעות יש להזכיר את החzon הקורא בתורה?

ת - אם טעה בדקוק האותיות, הרי זה מחזירinos אותו אפילו שלא השתנה העניין, כגון שאמר אברהם במקום אברם וכל כיווץ ביצה. וכל שכן אם בעל או דילג אפילו תיבת אחת. אולי אם כן משתנה מהזירinos אותו על טעות בניקוד או בטעמים, אלא אם כן משתנה העניין. ויש לנו בידי אנשים אשר מרבבים לתקן את החzon על כל דקדוק קטן בnikud או בטעמים גורמים בזה להלבנת פנים ותוספת בילבול לחוץ, וכבר אמרו רבוינו קטרוג "כל המבלין פני חברינו ברבים אין לו תלך לעולם הבא". וזאת מלבד מה שמספריעים לציבור בשימוש המשך הקרייה. וטוב להעמיד אדם מומחה לידי החzon, אשר רק בידו תאה הסמכות לתקן את החzon.

ש - האם מותר לדבר בשעת קריית התורה בדברי תורה?

ת - איסור חמור לדבר בשעת קריית התורה אפילו בדברי תורה, וכל שכן שישית חולין. והוא בכלל מבזה את התורה וונושו כבד מאד. ומכאן תונחה גלויה לאותם בעלי שמה לאשר מחלקים מני מתיקה משקה בשעת קריית התורה, שכן מלבד שמקשיים את הציבור באכילה ושתיה בעלי קידוש, גם גורמים לחילול חנוך של קדושת ספר תורה, ועל רבינו בית הכנסת והגאנז מוטלת החובה לבטל פרצה ונוראה זו.

ש - פעמים שמגיע רב בזמנו קריית התורה ומבקש לדרכו בדברי תורה, ואני יכול להמתין עד סיום קריית כל הפרשה, האם יכול לדרש בין עולה לעולה?

ת - אין להפסיק גם בדברי תורה ואפיקו בין עולה לעולה. ועל אותו הרבה להמתין עד סיום קריית הפרשה, או לוטר על דרישתו. ומכל מקום התירו להפסיק בקריית התורה כדי לגעור באומות אנשי המדברים בשעת הקרייה.

ש - מי שנזקק לצאת מבית הכנסת בשעת קריית התורה, האם רשאי לעשות כן?

ת - אסור לצאת מבית הכנסת בשעת קריית התורה, ואם הוודע לצאת בדחיפות, רשאי לצאת בין עולה לעולה, ובכלד שהותרי אחורי עשה אנשים בבית הכנסת. ואינו צריך לחזור ולהשלים את הקריאה השפسيد.

ש - מי שכבר עלה לתורה, האם יכול לעלות שוב בבית הכנסת אחר?

ת - ההולך מבית הכנסת שעלה בו לתורה, מותר לעלות שוב בבית הכנסת אחר אפיקו באותה קרייה.

ש - האם ספרדי יוצא ז"ע חובת קריית התורה בספר אשכזבי, וכן להיפך?

ת - אמנים קיימים שניינים במצוות האותניות בין ס"ת ספרדי לס"ת אשכזבי, וגם היגיון התיבות על ידי החzon שוניים זה מהו, מכל מקום ספרדי הקורא בס"ת אשכזבי ולאחר מכן את הקריאה בהיגיון אשכזבי, הרוי זה יצא ידי חובתו, וכן הוא הדין להיפך. פרט לשבת פרשת "זוכה" ופרשת "פרה" אשר ראוי להකפיד שהספר והקריאה יהיו לפי מסורת העדות, מפני שקרייאת פרשיות אלו הם מודורייתא

אורות הקשרות

לכוארה סתירה לברירישׁי, שאמו, שכלה הבהירות האמורות בפרשנותו שומרות למימני שמקיים מצוות קלות שאדם דש בהן בעקביו. ואם לחדר אדם לומה, דשאני מצוות חמורות המפורשות בתורה – شأنן משלמן עליהן שכר בעזה^ז מפני שהם נחמורים מזוהב ומפוזר וכל שכר שביעולם לא ישווה אפילו לחשלים מצואה אחת! מבואר ברמב"ג, מה שайнן כן מצוות קלות שאדם דש בעקביו דשפיר שעליהם תשלום בעולם הזה. אף את פתח לו בדברי רוד מלך ע"ה (זהה לא, כ) מה רב טובך אשר צפתן ליראך, ודרשו במדרש (החותמא סס): ז' או היא שכרן של מצוות קלות, הרי שגס שכר המצאות הקלות צפון ושמור לעולם הבא.

והקרוב אליו בו הוא, דלעולם שכר כלל המצאות שמור הוא לעולם הבא – כמבואר להדיין בתלמוד (שט), ובכללן גם המצאות הקלות שאדם דש בעקביו – כדמותה להדיין במדרש (שט). ברם, מעלה יתרה גודעת למצאות הקלות שאדם דש בהן – יותר ממצאות החומרות שבתורה, ועל כן שכר פירוטהין משולם בעזה^ז והקרן בשלמותה קיימת לו לעולם הבא, וכך אונן מצוות מיוחדות שננו רבותינו (פהא א, א) אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא^א (ואפשר שהוא מוחזק בפסוק מה' רב טובך אשר צפתן ליראך, ר' שבאלל מצוות הקלות 'רב טובך' בהם יותר סמאות החומרות). ובזה מושבען דברי רישׁי, והבן.

ובביאור מעלה יתרה זו יש לומר, למצאות קלות שאדם דש בהן בעקביו, על כרחך הוא מפני שבשכלו הדל אין מכיר בחשיבותו עד שהוא דש בהן, ואעפ' כן הוא נזהר בהם מאד – 'בשםו רבי'. וنمצא שהוא אותן שעבוד הוא את בוראו מתוך התבטלות עצמית מוחלתת, רק מפני שכר נצווה מפני הגבורה 'זה וזה במצוות קלה בכחמורה', וחוזי תורה העובדה בשיא התגלמותה – 'עד ה'!

ויסמיןא טבא אמינה להאי מילחא מדברי הא"ח ה'ק' ע"ה פ' א'ות חותמת התורה' (מדבר ט, ב), וח' ל' ל' ומהrina למצוה זו שם כללות התורה, שהיא לו לומר זאת חותמת גנו או זאת חותמת הטומאה או חותמת הטהרה בדרך אומרו (שמות יב, מג) זאת חותמת הפסה... ובדרכ רמזו ירצה באמרו חותמת התורה, שאם יקימו מצואה וזה היותה חותקה ללא טעם, מעלה עליהם הכתוב כאילו יקימו התורה שציווה ה' לאモה. כי קיום המצואה בלא טעם, יגיד הצדקה האמונה והסכמה הנפש לקיים כל מצאות הבורא זה לך האות, ואולי כי לטעם זה רציה ה' שומר להם המצואה בדרך חותקה, עכ' ל'.

ושוב מצינו יסוד זה מפורש בדברי הרמב"ס (הלכות מלכים פ"ח הלכה א) אודות שבע מצוות בני נח, וו' ל': כל המקבל שבע מצוות ונזהר לעשותן, הרי זה מחסידי אומות העולם ויש לו חלק לעולם הבא. והוא שיקבל אותן יעשה אותן מפני שציווה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו שבני נח מקודם נצטו בהן, אבל אם שעשן מפני הכרע הדעת, אינו גור תושב ואני מחסידי אומות העולם ולא מהחכמיים', עכ' ל' הנה כי כן מפורש מדברי הרמב"ס הילל, שאין כל ערך למצואה שאדם עשה רק מפני הכרע הדעת. ומעטה כל ביאורינו אודות מעלה המצאות הקלות שאדם דש בעקביו, הוא בהיר נהיר וזהיר!

ידוע ומפורנס לכל עד כמה נזהר רבינו הגדול מרן' מאור ישראל' וזוק' ל' במצוות קלה בכחמורה, ודי אם נזכיר כאן עובדה אחת שיש בה כדי ללמד על הכלל כלוגו. כל ימיו הקפיד לקיים סעודת רביעית בMONTHAI שב' קכתיקונה בפתח לחם, לאחר שיעורו הקבucci. ואך בMONTHAI השבת האחרון לחיזי כאשר הודיעו שהאמבולנס שהוזמן לחוליכו לבית החולים עקב החמורה במצבו כבר ממתין לד' הבית, ביקש להתעכב עד אשר יקיים את המצואה בכחיתה פת...! ואכן נתקאים בו, מה שהוא עצמוני נוגג בספר אודות הגןן מילנא זע' א, אשר בשבת אחת גבר עליו חווילו ועלה חום גוףו עד שכל מأكل השהה נכנס לפיו היה פולטו מיה. והנה בMONTHAI שבת התעורר קודם שעלה עמוד השחלה, הריגש כי הוקל לו מעת ומיד ביקש לטחון לו בזאת פת ולערכבו במשקה, כדי שיוכל לקיים בו מצות סעודה רביונית אשר בה הקפיד כל ימי! ואלה רונה שמעתי מגדור אחד אשר סייר ברבים, שעד היום הקפיד לקיים מצואה זו רק במזונות עקב מזב בראותו, אך כשהשמע המעשה הנ' ל' ונוכח עד כמה התאמץ מרן' לקיים מצואה זו כתיקונה, קיבל מיד על עצמו לקיימה מעתה ואילך בכחיתה פת כתיקונה!

אנדרטת האחים ולבוקען

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות הפרשה

עדות פנימיתDKDOSHA

זהה עקב תשמען את המשפטים האלה ושמורתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוקין לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (ז, יב). זהה ע'ק'ב תשמען את המשפטים האליליים ראי' ראי' תיבות עם התיבות והאותיות גימטריה העוזית הבנת אדם זר', מבאר היבן לאשרי הכוונה, על פי דאיתא במסכת ברכות (סב, א) תיא אמר רבינו עקיבא פעמי' נכסתי אחר רבינו יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנה ג' דברים וכו', אמר לו בן עזאי עד כאן העות פניך ברוך, אמר לו רבינו עקיבא תורה היא ולמדנו אני צרי. הנה למדנו מכאן דרך בעבודת ה' שאיפילו בדברים פשוטים כמו דורות דרך ארץ שזו מהדברים שאדם דש בעקביו ואינן מעיקר ההלכה, גם זה בכלל הדבר הצריך לימוד וכדי אייפילו להעיז פנימים כדי ללמד איך מתנהג בהם רבינו שהוא זר ישר.

השמה פותחת את השכל

זהה עקב תשמען את המשפטים האלה ושמורתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוקין לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (ז, יב), מבאר הברכה משולשת, על פי דאיתא במסכת שבת (ל, ב) קודם הלימוד בשביב שלימדו התלמידים בשמחה היה רבנה אומר מלטא דבדיחות ואבדחו רבנן ואחר כך נתעטף באימה ביראה ואמר שמעתתא. ועל פי זה יתבאר הפסקוק כך: זהה לשון שמחה, כמו' שבמדרש רבבה (ויקרא פ"א, ז) והוא לשון של שמחה, שלפני תחילת הלימוד בתורה הקדושה צרכי להיות בשמחה עק'ב' נוטריקון קיודם עיסק ב'תורה הקדושה', ועל די זה יפתח לו הלב והמוח, יזכה ל'תשמען' שישמעו ויבין את תלמודו, את המשפטים ואיפילו אלו דברי תורה כמשפטים ודיני מוניות, האלה' שהם קשים להבנה וקשיים לשם, מכל מקום על ידי שהיה שרי בשמחה מהAMILTA דבדיחות ואיפילו הקשה, וליכא מידי דלא רמזו באורייתא.

העינוי פותחים לו שערigen עדן

זהה עקב תשמען את המשפטים האלה ושמורתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלוקין לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (ז, יב), וזהה עקב תשמען בגימטריה עשי'ות הבן' קים שעיה, מבאר הצדיק מרגענו זע' א הכוונה, על פי מה שכתב בספר נחל קדומים להחיד' א (פרק עקב) שאדם שהוא עני זוכה שבשים למדוזו לאחר פטירתו מן העולם כשבועלה לנו עדן את כל מה שהתקשה ולא הבין בylimודו בעולם זהה בתורה הקדושה. והנה גם איתא במסכת עירובין (יג, ב) מפני מה זכו בית הילל שיקבעו הלכה כמותן משומש שעונונתן הם ועונונת קיימא ליה שעונתא. אמר רבינו אבא אמר שמאול שלש שנים נחלקו ב'ת שמא' וב'ת הילל היללו אומרים הלכה כמותנו והיללו אומרים הלכה כמותנו יצאה בת קוי מן השמים ואמרה אלו ואלו דברי אלוקים חיים הן, אבל ההלכה כבית הילל, וכי מאוחר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים'ם מפני מה זכו בית הילל שתיקבע ההלכה כמותן, אלא מפני שהן היו נוחין ועלובין ומכבדים את בית שמא' ושונין את דבריהם ולא עוד אלא שהן מקדימים את דברי בית שמא' לדבריהם, למדך שכל המשפיל עצמו הקב'ה מגביהו וכל המגביה עצמו הקב'ה משפילו, וכל המחויר אחר הגדולה היא ברווחת ממנו וכל הבורה מן הגדולה היא מחוזת אחרים, וכל הדוחק את השעה שעה דוחקתו וכל הנחחה מפני שעה ומתחין בסבלות השעה עומדת לו ומצלחת. והנה על פי זה יתבאר הכוונה בגימטריה שכיל מה שלא הבין בylimודו בתורה ועינויו בהבנת הדברים יזכה לשלא אחר פטירתו יפתחו לו שערigen עדן ושם יתקנו את אשר עי'ות בylimודו וילמדוזו את הפירוש האמתי ויבין, וגם יזכה שהקב'ה יקיים לו את השעה לקבוע הלכה כמותן.

הנשמה של רשיי וההלום

רבי יצחק היה יהודי תלמיד-חכם,

משפחתי מיהוסת, אך גם עיי גודל.

ביתו ידע פעמים רבות רعب

ומוחסן. נסף לכל זה הציקה לו

ולאשונו העובדה שטרם נתרבו

בפריטן. פעמיים רבות שפכו

תחייתו ותפילות לאל עליון, וטרם

נעשה.

תקופה אחת לא הצליח רבי יצחק,

למרות כל מאכיזיו, להשתוכר ולז

נס פרוטה שוחרקה. ביתו שרר רعب

מןש. חשב, שאולי יוכל לתוך בין

הסוחרים המגעים מעבר לים בין

הסוחרים המקומיים, ובuisקה כו

יכול להרוויח מעט. אולם הנמל

עמד שומם ומחריש. גם באופק לא

נראתה כל ספינה. רבי יצחק

התהלך ואנא ואטא, ונגלו מושדות

בחול ובלבו תקוות אתנה שה

יתברך לא יעבען.

עדו פסע לתומו בחול, חשפּו רגליו

חפי נצץ שהAIR באור יקרות.

לרגע חשב שאין הוא אלא שבר

זוכחת בוחק בקורני המשם. ובכל

זאת התכופּ. כשהעה את החפץ

בידי לא האמין למראה עיי. הוא

אוחז בדיו הרועות אבן טובת,

מורלית יקרה, שבדלה גדול אנו,

וכולה אומנות יופי והדר.

לבבו נאה מהתרומות ומשמעותה.

הוא הבין מיד שהוא מחזק בידו

אוצר שלא ישלא בפו. הנה כי כן,

חלפו ימי העוני הקשים. הוא מיהר

אל סוחרי-הילומים ידיד, כדי לדעת

את ערכה של האבן. הלה אכן ראה

אותה וכמעט התעלף. "זו, אהת

האבנים המדיות שקיימות בעלים".

אמר לרבי יצחק בבחפהות. "אל

תצפה שאני או סוחר אחר בורי

ועל קנותך אבן זו. שווייה לך אף

יותר ממה שיכל אתה להלכיד".

המשמעות עשתה לה כנפים. לא

מנציא איש בעיר שלא ידע לספר על

האבן המופלאה, על נודלה האגדה

על שווייה הרב, וגם לאرومך.

המלך הגיעה הידועה.

היה זה זמן קצר לפני יוסף הולדו

של הקיסר. למועד זה הוקם פסל

מספר, גודל-הממדים. כל אוצרות-

המלכות היו פוחדים לפני אמנים

ש��דו על בית הפסל. הם עמדו

כבר לסייע את מלכותם, ורק

daganya אחת העיקkok אליהם. כדי

להשתלים את הפסל הירק הירק

חסודה אבן יקרה, יהודית, גודלה

ומורשתית, עבר העין השמאלית.

אבן כואת לא נמצאה.

המשמעות בדבר הילהם הירק

שמצא רבי יצחק הגיעה לחצר

המלך בדיק בשעה זו. לפי כל

התולדות היה יחזק הירק הירק

לחזרהים למשורה ולהשלים את

הירק הירק המפוארת.

לא חלק צנע רב כהנימיות

התודקו על דלתו של רבי יצחק.

הוא נרד לראות מולן משלחת

ככירה שכזאת. הללו מיהרו

להרגווש ולספר כל מטרת בואם.

בקשב רב האוזן רבי יצחק

לטיפורים אודות הפסל הירק

ולבקשת המלך ליקנות ממונו את

האבן שמצא כדי להשלים את

הפסל.

אורות עוגן שבת

הענו זוכה לעושר מופלג

"זה יהיה עקב תשמעון, ואהרבן וברכך", צרך להבין אם ילכו בדרכיו, והוא טען שהאבן אינה שעשקו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים ולמה יהיו צרכים לחסדי אבות בשבייל לקבל שכר. ועוד אין יתרון שהתורה מבטיחה שכר בעולם הזה ולא איתא במסכת קידושין שכר מצוה בהאי עולם ליכא. מאבר הבן לאשר' שחודה מתווצת בחברותה, דינהה כתוב בספר חותמת הלבבות שניסיון העושר גדול מניסיון העוני. ולפי זה נמצא אם שאמ' יקבל האדם את השכר של המצוות בעולם הזה, הרי זה צריך להיות עשיר מופלג מאד, וזה יביא אותו לידי ניסיון גדול של ניסיון העושר, ואני אדם רוצה בכך לבוא לידי ניסיון. אך הנה מצד שני מצינו כמה עובדות בגמרא שכן חפצנו ורצו עושר ועוד אדרבא ביקשו והתפללו על זה. כדאיתא במסכת תענית בעובדא דרכי חנינא בן דוסא והרגל של שולחן מזבח שירדה לו מן השמיים.

עוושר בזכות אבות

אלא ההסביר שככל החחש מניסיון העושר הוא כשכספו וזהבבו בא על שכר מצות שקיים, ואז יכול לבוא על ידי זה להיות רם לבבו בגאוות, מה שאין כן אם העושר בא לו בזכות חסדי אבות ולא בזכותם, אין לו על מה להתגאות ויש לו עונווה ושפלות, ביזודו שככל העושר המופלג איינו שלו אלא של אחרים שהוא רק בזכות אבות, ועל כן באופן זהה יוכלים מן השמיים ליתן לו שכר גם בהאי עולם בעולם הזה.

שכולם יהיו עשירים

ידועה דעתו של רבי מליבאוויטש שעל כל אדם להשתדל להיות גבר ולהרבות בצדקה וחסד, ולא להיבהל מהניסיון העושר, כאשר נכנס אל הקודש רבי אברהם יהושע העשיל מקופיטשניץ ואמר לרבי כי "עשירות היא ניסיון, והנני פוחד מהניסיונות של עשירות", אמר לו הרבי: גם עניות היא ניסיון, ואדרבה, הניסיון של עניות גרווע וקשה יותר שגורם ליגעה וצער וכו', ואיתה במסכת עירובין שהעניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו רחמנא ליצלאן, ומכיון שכן, מוטב איפוא שהיה גבר ועשיר מופלג, והרי ייחד עם העשירות נתנוין מן השמיים כוחות וחונינים גדולים להיתגבר על הניסיון של עשירות.

שבת שלום

לעילוי נשמות

הרבי יוסוף שלמה טריקי זצ"ל
בר עלה ז"ל
ורובנית רחל טריקי ע"ה
בת סמי"ל צ.ב.ה.

